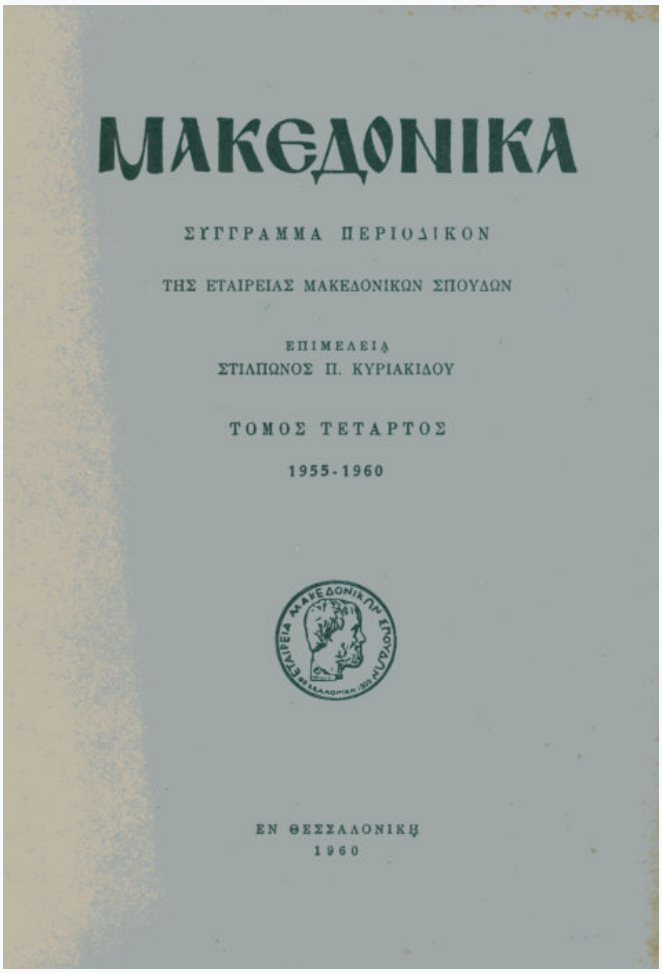
ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Μακεδονικά

Τόμ. 4, Αρ. 1 (1960)

Franz Babinger, Sultanische Urkunden zur Geschichte des osmanischen Wirtschaft und Staatsverwaltung am Ausgang der Herrschaft Mehmets II, des Eroberers. I. Teil. Das Qanun - name-isultani ber mudscheb-i orf-i osmani

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: 10.12681/makedonika.768

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1960). Franz Babinger, Sultanische Urkunden zur Geschichte des osmanischen Wirtschaft und Staatsverwaltung am Ausgang der Herrschaft Mehmets II, des Eroberers. I. Teil. Das Qanun - name-isultani ber mudscheb-i orf-i osmani. *Μακεδονικά*, *4*(1), 608–609. https://doi.org/10.12681/makedonika.768

Franz Babinger, Sultanische Urkunden zur Geschichte des osmanischen Wirtschaft und Staatsverwaltung am Ausgang der Herrschaft Mehmets II, des Eroberers. I. Teil. Das Qânûn - nâme-i-sultânî ber mûdscheb-i 'örf-i 'osmânî. (Handschrift ancien fonds turc 39 der Bibliothèque Nationale zu Paris) eingeleitet und herausgegeben von — Verlag R. Oldenbourg, München, 1956. (Südosteuropäische Arbeiten 49). 8ον XIV + 306.

Ὁ ἐκδότης, διαπρεπέστατος τουρκολόγος, ὅστις πλὴν ἄλλων πολλῶν μᾶς ἔδωσε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καὶ τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν τοῦ Μεχμὲτ τοῦ Β', τοῦ Πορθητοῦ, συνεχίζων τὰς ἐρεύνας του διὰ τὸν σουλτάνον τοῦτον ἐκδίδει ἐν τῷ προκειμένῳ τόμῳ πανομοιοτύπως πεντήκοντα καὶ ἓξ ἔγγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πεντήκοντα πέντε ἀνήκουν εἰς τὸν Πορθητήν, τὸ δὲ πεντηκοστὸν ἕκτον εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον αὐτοῦ Βαγιαζὶτ τὸν Β'. Τὰ ἔγγραφα περιέχονται ἐν χειρογράφῳ, ἀποκειμένῳ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων, εἰς τὸ ὁποῖον περιέργως οὐδεμία μέχρι τοῦδε εἶχε δοθῆ προσοχή. Τὸ χειρόγραφον, ἀνῆκον ἀρχικῶς εἰς Τοῦρκον ἀξιωματοῦχον, περιῆλθε κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα εἰς χεῖρας Εὐρωπαίου ταξειδιώτου, πιθανῶς τοῦ J. M. Wansleben, κατόπιν εἰς τὸν περίφημον πολιτικὸν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' Colbert καὶ τέλος εἰς τὴν Ἐθνικὴν βιβλιοθήκην τῆς Γαλλίας.

Τὰ δημοσιευόμενα ἔγγραφα κατὰ τὸν ἐκδότην καὶ καθ' ὅσον ὁ ἀναγνώστης τοῦ προλόγου δύναται νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν παρατιθεμένων ἐπιγραφῶν αὐτῶν εἶναι σπουδαιότατα διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων τοῦ Πορθητοῦ. Ἀφοροῦν εἰς μέτρα, τὰ ὁποῖα λαμβάνει οὗτος διὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν μέταξαν, τὸν κηρόν, τὰ ἰχθυοτροφεῖα, τὰς ἁλικὰς καὶ τὰ μεταλλεῖα, τοὺς λιμένας, τὸ νομισματοκοπεῖον τῶν Σερρῶν, τὴν εἰσπραξιν διαφόρων φόρων καὶ εἴ τι παρόμοιον. Ἓν μόνον ἀφορᾷ εἰς τὸν διορισμὸν μητροπολίτου.

Κατὰ τὸν ἐκδότην τὰ διὰ τῶν ἐγγράφων λαμβανόμενα μέτρα δὲν ἀφοροῦν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γεωργίας καὶ τῶν λοιπῶν οἰκονομικῶν πόρων, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν φορολογίαν, ἀποδεικνύουν δ' ὅτι ἡ οἰκονομικὴ διοίκησις τοῦ πορθητοῦ πᾶν ἄλλο ἦτο ἢ εὐχάριστος διὰ τοὺς ὑπηκόους. Σκοπὸς αὐτῆς κύριος εἶναι ἡ ἀργυρολογία πρὸς πλήρωσιν τοῦ δημοσίου ταμείου διὰ τὰς πολεμικὰς κυρίως ἀνάγκας καὶ ὄχι διὰ σκοποὺς εἰρηνικούς. Ἡ ἀργυρολογία αὕτη ἦτο ἐπαχθεστάτη, ἀποτέλεσμα δ' αὐτῆς ἡ ἐξάντλησις τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων, ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν καὶ ἡ ἐξαντλητικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν μεταλλείων.

Τὰ ἔγγραφα εἶναι λίαν ἐνδιαφέροντα καὶ διὰ τὴν Μακεδονίαν, διότι τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς τὰς Σέρρας καὶ τὸ νομισματοκοπεῖον αὐτῶν, ἓν εἰς τοὺς ἀπίστους μεταλλευτὰς τῶν Σιδηροκαυσίων, δηλ. τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ ἓν εἰς τὰς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἁλικάς. Δυστυχῶς τὸ τουρκικὸν κείμενον τῶν

ἐγγράφων εἰς ὀλίγους μόνον καλοὺς γνώστας τῆς τουρκικῆς τῶν χρόνων τοῦ Μεχμὲτ τοῦ Β' εἶναι προσιτόν. Διὰ τοῦτο μετ' ἀνυπομονησίας ἀναμένεται ὑπὸ τῶν περὶ τὴν Τουρκοκρατίαν ἀσχολουμένων ἡ δημοσίευσις τῆς ὑπὸ τοῦ συνεργάτου τοῦ ἐκδότου H. Z. Kissling παρασκευαζομένης μεταφράσεως.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Franz Babinger, Die Aufzeichnungen des Genuesen Iacopo de Promontorio - de Campis über den Osmanenstaat um 1475. München 1957 [Bayer. Akad. d. Wiss. Philos. - hist. klasse. Jahrg. 1956, Heft 8]. 8ον σ. 95.

Ὁ διαπρεπὴς τουρκολόγος ἐν τῷ ἀνωτέρω ἔργῳ του δημοσιεύει κείμενον σπουδαιότατον, ἀφορῶν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β'. Τὸ κείμενον δὲν εἶναι ἄγνωστον. Καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἐκδότης εἰς τὴν εἰσαγωγήν του ὁ ἐν Βολωνίᾳ καθηγητὴς τῆς γεωγραφίας Carlo Errera ἐγνώριζεν αὐτό, παρώτρυνε δὲ τὸν Βούλγαρον P. P. Ikovski εἰς τὴν ἔκδοσίν του, ἥτις καὶ ἐγένετο ἐν Σόφιᾳ τὸ 1929 συνοδευομένη ὑπὸ βουλγαρικῆς μεταφράσεως καὶ παρατηρήσεων, αἵτινες ὅμως ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ ἐκδώσας δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὸ ἀναληφθὲν ἔργον ἐπιστημονικὴν παρασκευήν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κείμενον ἀποτελεῖ πηγὴν σπουδαιοτάτην διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πορθητοῦ, ὀρθῶς ὁ ἐκδότης ὑπεβλήθη εἰς τὸν κόπον τῆς ἐκ νέου ἐκδόσεώς του. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ κειμένου Iacobo de Promontorio olim de Campis, καταγόμενος ἐκ Γενούης, παρέμεινεν ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μουρὰτ (1430 - 1448) καὶ κατόπιν ἄλλα ἑπτὰ (1453 - 1460) εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πορθητοῦ ὡς ἔμπορος αὐτῆς. Ἐπιστρέψας εἰς Γένουαν ἐξηκολούθησε τὰς ἐμπορικὰς αὐτοῦ σχέσεις μὲ τὴν Τουρκίαν, ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ 1487. Ὁ συγγραφεὺς κατὰ τὴν διαμονήν του εἰς τὴν αὐλὴν τῶν δύο σουλτάνων εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὰ τουρκικὰ πράγματα, ἐφρόντισε δὲ νὰ κρατήσῃ σχετικὰ σημειώματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἀποτελοῦν τὸ κείμενον τοῦ ἔργου του, τὸ ὁποῖον τιτλοφορεῖται: «Recollecta nella quale è annotata tutta la entrata del gran Turcho, el suo nascimento, sue magnificentie, suo gouerno, suoi ordini et gesti, capitanei, armigeri, signori, sopracapitanei, prouincie et terre magne con altre sue diuerse excellentie infra notate: et particolarmente recollecte per lo spectabile Domino Iacobo de Promontorio de Campis, quale per spatio de anni XVIII è stato in corte del patre del presente turcho continuamente suo mercatante, da lui honorato et beneficato grandemente, et anni sette col presente Signor gran Turcho».

Τὰ σημειώματα ταῦτα εἶναι σπουδαιότατα, ἀφοροῦν δὲ εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς αὐλῆς καὶ τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ σουλτάνου, εἰς τὴν πολι-